

Képességalapú közösségfejlesztés

avagy

Ábécéskönyv önmagunk sárból történő kihúzására

Összeállította:

Patkós Csaba és Varró Bálint

Agria Geográfia Alapítvány

2015

*A kiadvány a „Civil ABC Eger térségében” című projekt
részeként a Norvég Civil Támogatási Alap NCTA-2014-8349-C
számú pályázata anyagi segítségével jelent meg*

NORVÉG CIVIL Támogatási Alap

ISBN 978-963-12-2678-2

Kiadja: Agria Geográfia Alapítvány

3300 Eger, Leányka u. 6.

Adószám: 18593169-1-10

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	4
1.1.	Egy civil projekt margójára.....	4
1.2.	Mi is az ABCD (Képességalapú Közösségfejlesztés)?.....	5
1.3.	Kiskörök mindenütt!.....	6
1.4.	Az ABCD filozófiáról.....	7
2.	A térképezés lépései	9
2.1.	A cél meghatározása. Hogyan kezdjük el?	9
2.2.	Az önszerveződések összeírása	10
2.3.	Terepi adatok gyűjtése és rendszerezése	11
2.4.	A helyi kiskörök erőforrásainak feltárása.....	13
2.5.	Jaap Huurman 13+1 pontja.....	15
3.	Helyi szervezetek mozgósítása a közösségépítés érdekében	17
4.	Konklúziók helyett.....	26
5.	Felhasznált és ajánlott irodalom, internetes oldalak	27
6.	Függelék	28
1.	Vázlat közösségi mélyinterjú forgatókönyvéhez.....	28
2.	Esettanulmányok.....	38

1. Bevezetés

1.1. Egy civil projekt margójára

Az elmúlt tizenöt esztendőben különböző szinteken, a felnőttképzési tanfolyamoktól az egyetemi mesterképzésig **számos embernek próbáltam megtanítani a terület- és településfejlesztés csínját-bínját**. Elég gyakran hívtak „szakérteni” is az ország különböző térségeibe, ilyenkor sokak nagy elvárásokkal tekintettek felém, mondván hogy majd a „Tanárúr” megmutatja miként is fejlődhetünk. Őszintén szólva nem hihetem, hogy az általam adott jótanácsok vagy az elkészített tanulmányok nagy része a valóságban realizálódott volna. A jószándék azonban mindvégig bennem munkált. **Aztán egy napon arra ébredtem, hogy főiskolai és terepi munkásságom sem szól másról, mint annak hirdetéséről, hogy milyen körmönfont eszközökkel tudunk újabb és újabb pénzüsszegeket lehívni az EU-tól vagy más szervezetektől és hogy ezt hogyan költsük el „szabályosan” gyakran olyan célokra, amikre helyben szükségünk sincs.**

Még mielőtt teljesen ragadozóvá lettem volna, **egy kegyelmi pillanatban** betoppant hozzánk egy holland úriember, aki arról beszélt – legalábbis én ezt értettem meg belőle – hogy az embereknek kell kitalálni jövőjüket, és hogy nem vehetjük el tőlük azt az érzést, hogy büszkéek lehessenek saját erőből elért eredményeikre. **Jaap Huurman** – mert ő volt ez az ember – felidézte korábbi tapasztalatait, amiket Indiában, a Dél-afrikai Köztársaságban vagy éppen Csehszlovákiában szerzett és megállapította, hogy az alulról építkező összefogásban van az igazi erő. Különösen lenyűgözött az a történet, amikor indiai falufelvezető barátja visszautasítja a segítségül felajánlott terepjárót vagy motorkerékpárt, mivel azt nem alulról érték el, illetve ami csak viszályt teremtene a falvak között.

Ekkor említette, hogy saját lakóközösségében, Arnheimben is alkalmazta azt a módszertant, amit csak ABCD-ként emlegetett, és hogy ezen keresztül sikerült létrehoznia a **Fenntartható Közösségek Európai Hálózatát (CoSE)** és saját kis kezdeményezésük a klímaváltozás elleni harcra már európai nagydíjat is nyert.

Már ekkor felkeltette a kíváncsiságomat, hogy mi lehet ez az ABCD, ez a bölcsök köve, ami elindítja az önmagukért és környezetükért felelősséget vállalni képes és merő emberek szerveződését életkortól, lakhelytől, képzettségtől, vallástól és bőrszíntől függetlenül.

Utána olvasva láttam, hogy az ABCD már könyvtárnyi szakirodalommal bír az Interneten – persze főként angol nyelven. **Számtalan sikeres ABCD program zajlott le** az USA-tól Panamáig, Brazíliától Indiáig vagy Skóciától Japánig. A hazai kínálat ugyanakkor nem volt sehol. A közösségfejlesztés ugyan több évtizedes múltra tekint vissza, voltak nagyon sikeres kezdeményezések – szűkebb hazánkban, Eger térségében is. Maga az ABCD megközelítés mégsem vert gyökeret hazai talajon.

A közelmúltban aztán álmodoztunk az Eger Térsége Fejlesztési Egyesület vezetőivel: mi lenne, ha szűkebb hazánkban elkezdenénk egy szervezést az igazi civil szervezetekkel, akik a lakossággal napi kapcsolatban vannak, legjobban ismerik félelmeiket és vágyaikat. Feltérképezvén őket, az eredményekre építhetnénk egy igazi területfejlesztési partnerséget az egykori Egri kistérségben. Az álmodozást tett követte, így az Agria Geográfia Alapítvány beadott egy pályázatot a Norvég Civil Támogatási

Alap felé, mondván ha nem nyerünk is, akkor is megcsináljuk valamilyen formában. Végül nyertünk!

A kedves olvasó ennek a projektnek az egyik „termékét” egy ABC-s könyvet tarthat a kezében, ami arra hivatott hogy bemutassa a módszertan alapjait.

Útmutatónk segít a közösségünkben rejlő képességek térképezésében és mozgósításában. A fontosabb fejezetek a következők:

- Az **első részben** bemutatjuk a helyi közösségek ABCD módszer szerinti feltérképezésének módszereit, lépéseit, illetve tippeket adunk hogyan érdemes mozgósítani a helyi csoportokat a gazdaság és a közösség fejlesztése érdekében
- A **második részben** arra keresünk választ, hogy konkrétan milyen formában lehetséges a feltérképezett készségeket és célokat-álmokat valós fejlesztésekké formálni
- A **Függelékben** olyan segédleteket találunk, melyek segítségével feltérképezhetjük saját környezetünk adottságait.

1.2. Mi is az ABCD (Képességalapú Közösségfejlesztés)?

Mielőtt körvonaloznánk a konkrét módszereket, fontos hogy megértsük a képességalapú közösségfejlesztés fogalmát. A közösségfejlesztésre sajnos sokszor jellemző a felülről-lefelé, illetve a kívülről befelé irány. Gyakorta ezeknek a következménye az, hogy **a helyi adottságok helyett a támogatási lehetőségekre** koncentrálunk. Az így elinduló programok és projektek középpontjában a helyi gyengeségek és hiányosságok kiküszöbölése áll.

A fentről-lefelé/kívülről-befelé filozófia alternatívájaként szolgál az a módszer, amely a helyi, **egyéni és csoportos készségeket** köti össze, így megsokszorozza azok erejét. A programokba be kell vonni azokat a helyi intézményeket, amelyek eddig még nem voltak aktívak a helyi fejlesztési célok megvalósításában. Ezt nevezzük **Képességalapú Közösségfejlesztés-nek (ABCD: Asset-Based-Community-Development)**. Ekkor a fejlesztés központjába olyan tényezők kerülnek, amik már jelen vannak a közösségben: a lakosok, a környékbeli önszerveződések, intézmények és azok meglévő képességei.¹

A helyi fejlődés főbb mozgatói a lakosság, az önszerveződések és az egyes intézmények. Ahhoz, hogy megtaláljuk ezeket a szereplőket, először is meg kell ismerni és érteni működésüket.

A **lakosság** – nem kifejezve a legszegényebbeket sem – tehetséggel és ötletekkel teli emberekből áll, nem problémás ügyfelekből. Adottságaik és szakértelmük feltárása és mozgósítása segít a közösség problémamegoldó képességének és gazdasági erejének építésében.

A **helyi lakossági önszerveződések** minden közösségben léteznek, mivel mi emberek általában közös kulturális értékek, társadalmi problémák, a fizikai közelség, mozgalmak és konkrét feladatok köré szerveződünk. Az ilyen kiskörök megismerése és megértése

¹ Ebben az Útmutatóban az angol association kifejezés helyett magyarul önszerveződést, kisköröket (Bibó István után) vagy helyi szerveződést, esetleg egyesületet használunk. A meghatározás szerint ezek kisebb szemtől-szembeni csoportok, ahol a tagok végzik a munkát, de nem kapnak fizetést. Az intézmények ezzel szemben olyan szervezetek, ahol fizetett alkalmazottak végzik a munkákat.

fontos, hogy hatalmat adjunk az embereknek és ellensúlyozzuk a szükséglet-alapú stratégiák és fejlesztések eredményezte függőségüket.

Az intézmények a hagyományos definíció szerint az alábbi kategóriákba sorolhatóak: non-profit (fejlesztési ügynökségek), profitorientált (cégek) és (ön)kormányzati (közkönyvtárak). Valamennyien rendelkeznek eszközökkel, amelyekkel támogatni tudják a közösségépítést.

Mindhárom eszköz fontos erőforrása a közösségépítésnek, de a kulcs a helyi önszerveződések léte. Ezekről sokszor hivatalosan nem is tudunk, a statisztikákban nem érhetők tetten. A tapasztalatok szerint számottevő erőt jelenthetnek még a legszegényebb térségekben is, hiszen támogathatják pld. a közbiztonságot, a kultúrát és a gazdaságot is.

Egy önszerveződő kiskör állampolgárok egy csoportját jelenti, melynek egyik célja a közösség egyes tagjainak képességfejlesztése és tehetséggyógyozása közösen végzett munkával.

A lakosság anyagi lehetőségeitől függetlenül mindenütt léteznek ilyenek. Vallási csoportok, klubok, nagyobb szervezetek helyi alapszervezetei és valamilyen érdeklődés alapján szervezett csoportok állandóan formálódnak, hogy a hasonló érdeklődésű emberek találkozhassanak. Ezek a kiskörök azok az alapegységek, melyeken keresztül az emberek hatalmat teremthetnek², illetve mozgósíthatják képességeiket, hogy jobbá tegyék saját és szomszédjaik életét.

1.3. Kiskörök mindenütt!

Már a 19. században leírták (pld. Alexis de Tocqueville francia utazó az USA-ról), hogy a demokratikus országokban az önszerveződő körök állnak a helyi civil élet és a közösségépítés középpontjában. Rajtuk keresztül a lakosság kisebb csoportokban hozta a legfontosabb politikai és gazdasági döntéseket.

Az önszerveződő kiskör ma is létezik. Néhány ember céljaik elérése érdekében együtt tervez és dönt, illetve a megvalósításban is együttműködik. Felvehetnek ugyan alkalmazottakat (pl. adminisztrátor, titkár), mégis a tagok terveznek, és teszik meg a fő lépéseket a célok felé.

Különböző típusú önszerveződések létezhetnek, úgymint közös hitre épülő gyülekezetek, vagy egy-egy társadalmi problémát (politika, közbiztonság, környezetvédelem) megoldani kívánó csoportok. Vannak egyedi, speciális képesség vagy tulajdonság köré szervezők (nyugdíjas-, sport- vagy kulturális klubok), vagy éppen a fizikai szomszédságra alapuló körök, mint a különböző településrészek fejlesztését célzó csoportok.

Működhetnek hivatalosan kijelölt tisztviselővel és tagdíjat fizető tagokkal, vagy nem hivatalosan, esetenként név, tisztségviselő vagy rögzített tagság nélkül. Lehetnek helyiek vagy regionálisak, létszámuk kettőtől több száz föig is terjedhet, kezelhetnek egyszerű és/vagy összetett feladatokat és alkalmazhatnak fizetett alkalmazottat vagy önkéntest.

A terepen biztosan rájuk ismerünk, ha a következőkre koncentrálnk:

² A Jürgen Habermas által leírt kommunikatív hatalom kel itt életre!

- A csoportban a **munka zömét a helyi lakosok végzik**
- A főbb **feladatok a környékre** terjednek ki
- A tagok akár önként jelentkeztek, kinevezettek vagy választottak, **általában önkéntes munkát** végeznek

A kiskörök többféle úton segíthetik a fejlesztéseket. Először is **több embert tudnak elérni** és bevonni a helyi kezdeményezésekbe, mint az intézmények, hiszen tagjaik egy adott környék lakóit személyesen ismerik. Másodszor egy ilyen szervezet **hat az emberek magatartására**, amikor szabályokat alkot és új viselkedési formák elsajátítására ösztönzi a tagokat. Harmadszor, bár a legtöbb szervezet egy célra vagy érdeklődési területre fókuszál, **további tevékenységeket is vállalhat**. (Egy kórus tagjai például gyűjthetnek pénzt egy épület felújítására, női baráti körök gyűjthetnek pénzt rákkutatásra, fiatalok csoportja meglátogathat ágyhoz kötött időseket stb.)

Az egészséges lakókörnyezet létrehozásának és helyi gazdaságfejlesztésnek is feltétele, hogy tudjuk milyen szerveződések működnek a közösségen belül. A szervezetek tevékenységei értékes eszközök lehetnek, így fontos feltérképezni őket. A róluk gyűjtött információkat adatbázisba kell szervezni és elérhetővé kell tenni a helyi lakosság számára.

Érdeemes meghatározni a szervezetek közösségfejlesztő funkcióit, és kitalálni mely további tevékenységek vonhatóak még be. Az adatokat nem magunknak gyűjtjük! Be kell mutatni őket a helyi lakosságnak és segíteni őket az információk felhasználásában.

1.4. Az ABCD filozófiáról

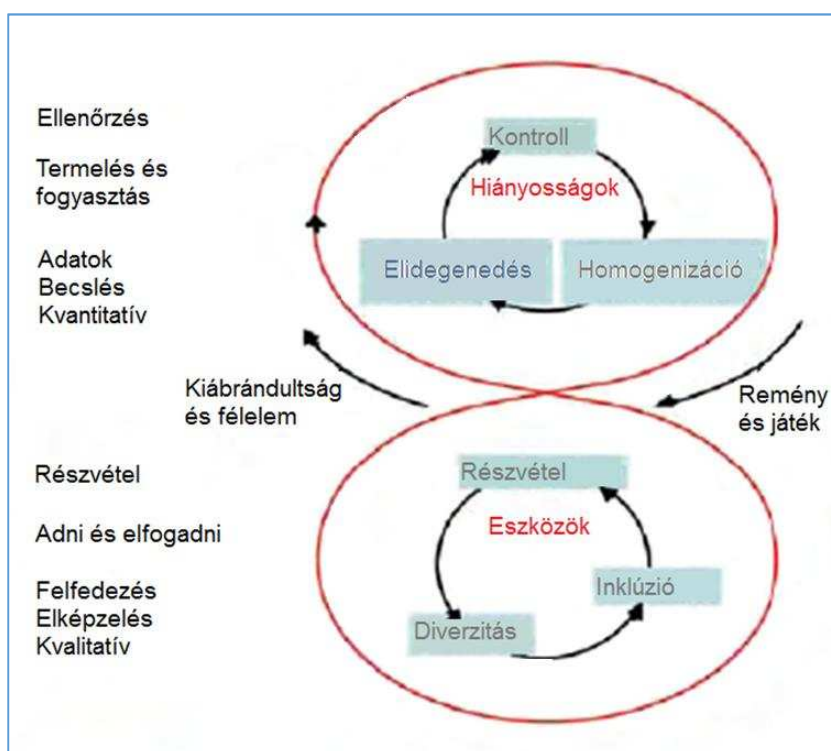
Ahogy már kifejtettük, sajnos napjainkra a fejlődés-fejlesztés szinonímájává a pályázat és a pénz kifejezések váltak. Ez az elmúlt évekre jellemző **szükséglet-hiányosság alapú fejlesztéspolitika** következménye. Az alapkérdés ezekben az években mindig az volt, hogy mi hiányzik, mire van szükség? Ezt követte a **felülről érkező nagy összegű adomány/ajándék/vissza nem térítendő támogatás**, ami csak látszólag áldás a helyi közösségnek. Kezdetét veszi ugyanis a **homogenizáció-elidegenedés-külső kontroll** ördögi köre. Fontossá válnak a számszerű adatok, a gazdaság és a külső kontrollnak való megfelelés. Így a kezdeti lelkesedés gyakran a **kiábrándultság és félelem** párosába csap át sajnos sokszor a **kirekesztés** jelenségével együtt. (2. ábra)

Az ABCD típusú fejlesztés esetében a közösség maga határozza meg fejlődését – eddig nem ismert adottságaira alapozva. Meglévő saját eszközeivel és értékeivel saját, **„méretre szabott” fejlesztéseket** tud indítani a részvétel prioritásával. Mivel mind több embert vonnak be, helyi ötletekből és lelkesedésből elindul egy pozitív spirál. Fontossá válik a helyi érték és minőség, az emberek képességei, az **önerőből építkezés**. Ahogy Oscar Olivera, bolíviai aktivista fogalmazott, amikor Cochabamba város népe elkergette a Bechtel nevű, a település vízellátását megszerző multi céget: **„A víz a miénk! Megvan hozzá az eszünk, a képességünk. Megcsináljuk magunk!”**

1. ábra: Csak nézőpont kérdése...

Az ABCD értéként kezeli a már meglévő adottságokat, legyen az megfogható tulajdon, vagy emberi képesség és tapasztalat. Arra koncentrálunk tehát, **ami már megvan és ez erőt ad. Büszkeséget.** Sok mindent tudunk és elértünk. Együtt tele tudjuk tölteni ezt a poharat is! (1. ábra)

2. ábra: Kétféle fejlesztés – kétféle értékrend. Csak választás kérdése!

A helyi értékek tára szinte végtelen és ez minden kis faluban és városrészben így van, ahol Emberek élnek:

- **Képességek**, amiket mozgósítani tudunk (Kreatív, irodai, kereskedelem-szolgáltatás, gondozás-ápolás, építés-javítás stb.)
- **Készségek** és kompetenciák, amiket meg tudunk osztani másokkal (Művészet, beszélgetés, kézmű, kertészkedés, tanítás, sport, szervezés stb.)
- **Gyakorlati tapasztalatok** (úti-élmények, iskolák, ÉLET)
- **Vágyak és álmok**, amikért élünk (motiváció)

Az ABCD ezeket hozza a felszínre és teremt belőlük erős alapot, amire egy fenntartható közösség épülhet.

2. A térképezés lépései

2.1. A cél meghatározása. Hogyan kezdjük el?

Miért kezdünk bele egy képességalapú (ABCD) felmérésbe? Például, hogy létrehozzunk egy együttműködő lakóközösséget, de új profitorientált fejlesztéseket is indukálhatunk. Napjaink egyik kulcsfontosságú kérdése ugyanakkor a közbiztonság, ennek javulása is várható a módszertől. Klasszikus példák mutatják, hogy ifjúsági programok szervezésében, településrész-rehabilitációkban is sikeres lehet.

A végrehajtáshoz össze kell gyűjteni a **lehetséges résztvevőket és támogatókat**, fel kell mérni az **eszközigényeket**. Fontos hogy felkészítsük az **interjút készítőket** a várható kihívásokra. A folyamat végén létre kell hozni egy információmenedzsment rendszert, melyen keresztül majd használhatjuk az összegyűjtött adatokat.

Bár az egyesületi információk összegyűjtése tudományosan hangozhat, ennél fontosabb a helyi civilek bevonása a munkába. A térképezésnek nem a listakészítés a célja, sokkal inkább olyan használható információk gyűjtése, amelyek növelik a helyi civilek erejét. **A kutatást használjuk fel új kapcsolatok teremtésére a helyi lakosság és az önszerveződések között.** Ebben valamennyien érdekeltek vagyunk!

Fontos eldönteni, hogy **ki lesz a gazdája a begyűjtött információknak**. Fölösleges új információt létrehozni, ha nem használjuk. Egy vagy több szervezőre lesz szükség, aki irányítja az újonnan szerveződött kisköröket és összeköti őket a helyi intézményekkel. Jó, ha vannak kéznél különböző szakértők, akik tanácsokat tudnak adni a helyieknek (pld. tervezés, forrásszerzés).

A térképezés számos buktatót tartogathat, így például, lehet hogy az összeszedett információkat az asztalfióknak gyűjtjük. **Hibázhatunk, ha a hangsúlyt inkább az adatgyűjtésre és nem a lakosság mozgósítására helyezzük!** Egyesek szerint az információk digitalizálása, számítógépre vitele is veszélyt jelenthet, hiszen az így feldolgozott információ ún. „adattá” silányul, ami egy hétköznapi ember számára sokszor hozzáférhetetlen és használhatatlan. Figyeljünk arra, hogy a térképezés során gyűjtött információkat eredeti állapotukban őrizzük meg, így a helyi lakosok sajátjuknak érezhetik azokat.

A második hibalehetőség, ha alultervezzük a közreműködők számát. **A térképezés munkáigényes, ezért a résztvevők bevonását gondosan meg kell tervezni.** Fontos, hogy gondoljuk át a felmerülő személyi és anyagi kérdéseket.

Kudarcot eredményezhet a támogatók számának elégtelensége. Ha nagyon kevés (vagy nulla) a projektbe annak kezdetekor bevont lakosok és egyesületek száma, akkor a mobilizáció megrekedhet. A tapasztalatok szerint, ha nem **helyi lakosok készítik az interjúkat**, akkor könnyen elvesznek fontos információk. Jaap Huurman holland szakértő szerint ugyanakkor a **kívülről jött ember „friss” tekintettel** könnyebben tud újat felfedezni. Minden interjú lehetőség arra, hogy kapcsolatot teremtsünk a helyi lakosok és a közösségek vezetői között. Ezek a kapcsolatok kritikus pontjai lehetnek a közösségi aktivitásnak.

2.2. Az önszerveződések összeírása

A leltárkészítés első lépése a projekt földrajzi határainak kijelölése. Ez nagyban függ attól, hogy faluban vagy városban dolgozunk. Kis településen választhatjuk az egész közigazgatási egységet. Városokban koncentrálhatunk egy-egy kerületre, vagy kisebb lakótömbre. Jaap Huurman arnhemi ABCD tapasztalatai szerint egy-egy kisebb lakóközösség, esetleg társasház is alkalmas az ilyen fejlesztésekre.

Persze a célterület nem kell, hogy egybeessen az adminisztratív határokkal, hiszen civilek vagyunk! Érdemes keresni **egy részletes térképet**, amin körberajzolhatjuk a célterületet. Ilyet az önkormányzatoktól (pld. településfejlesztési osztály) szerezhetünk be, de találhatunk az interneten is!

Ha népességföldrajzi információk kellenek, ilyenek megtalálhatók a települési önkormányzatnál, esetleg helyi egyetemnél/főiskolánál stb.³ A népszámlálási adatok egy része és egyes települési **adatbázisok** is elérhetők az interneten. (pld. ksh.hu)

Mielőtt elkezdjük a felmérést, ki kell választani a **terepi adatgyűjtésre alkalmas egyéneket**. A létszám a célterület nagyságától függ. Ideális, ha az adatgyűjtők helyi lakosok, hiszen ők nemcsak egyedülálló tudással rendelkeznek, de új dolgok kiderítésére is képesek. Így könnyebb a kapcsolatfelvétel a helyi lakosokkal. Holland tapasztalatok ugyanakkor azt mutatják, hogy egy kívülről jött személy olyan dolgokat is észrevehet, amit a helyiek nem. A „friss szem” számára semmi sem evidens, így azt javasolják, hogy máshonnan származó adatgyűjtőket is vonjunk be lehetőleg. Talán helyes, ha a kérdezők között helyet kapnak **helyi kulcsemberek („Gatekeeper”)**, illetve **külsősök is**.

Végső esetben kérdezőket toborozhatunk közmunkások közül, vagy a lakosok és helyi szervezetek tagjai közül. Bekapcsolhatunk iskolásokat vagy hallgatókat, akik szakmai gyakorlatukat hasznosan tölthetik el egy ABCD térképezés keretei között.

Ha a terület túl nagy vagy a feladat túl komplex, fontolóra kell venni, hogyan **honorálhatjuk anyagilag a terepi adatgyűjtőket**.

A kiválasztás után az **összes terepi adatgyűjtőt ki kell képezni az ABCD-re**. Készíthetünk tudástárat, amiben felvázoljuk a munka folyamatát és módszertanát, feltölthetjük létező közösségi adatokkal (pld. lista a közösségi szolgáltatást nyújtó intézményekről, iskolákról, nemzetközi szervezetek helyi képviselőiről, közösségi térképekről és közigazgatási egységekről). Ez az adatgyűjtők hasznára válhat, különösen, amikor meg kell tudni különböztetniük a helyi kisköröket és a hivatalos intézményeket.

A projekt céljának, célterületének és a szükséges létszámnak a meghatározása után kell megállapítani, hogy **milyen anyagi forrásokra van szükség a megvalósításhoz**. Írhatunk különböző pályázatokat vagy szerezhetünk céges adományokat a felmerülő költségek fedezésére. Választhatunk partnereket, akik emberi erőforrást és tárgyi

³ Az Eszterházy Károly Főiskola Földrajz és Környezettudományi Intézete például széleskörű segítséget tud nyújtani ilyen kérések esetén. Látogasson el a geonature.uni-eger.hu oldalra, vagy hívja a 36-520467 számot!

eszközöket biztosíthatnak. Magyarországon elsősorban **külső pályázati támogatásokra** gondolunk ilyen esetekben, de a holland példák azt mutatják, hogy a **helyi közadakozás** is nagyon sikeres lehet.

2.3. Terepi adatok gyűjtése és rendszerezése

A terepmunkát megelőzően kell egy **adatnaplót készíteni**, amibe majd a felvett adatok kerülnek. Az előzetes adatgyűjtés többféle forrásból táplálkozhat:

- **Nyilvános adatbázisok** elemzése: A létező önszerveződésekkel kapcsolatos információkat lehet, hogy valaki már összerakta például egy címjegyzékekben. A nyilvános forrásokból begyűjtött adatokat mégis érdemes egy saját adatnaplóba tenni.
- **Interjú a helyi intézmények vezetőivel:** A non-profit szervezetek vezetőivel és alkalmazottaival, önkormányzatokkal és vállalkozásokkal is készíthetünk interjút, amivel bővíthetjük adatnaplónkat. Helyi cégek vezetőit is megkérhetjük, hogy nevezzenek meg általuk ismert szervezeteket. A következő kérdést mindig tartsuk észben, hogy különbséget tudjunk tenni a kiskörök és a non-profit szervezetek között: *A helyi lakosság valóban aktívan részt vesz a szervezet munkájában és a szervezet alapelveinek és irányának meghatározásában?*

Ha inkább szolgáltatásokat nyújtó alkalmazottak dolgoznak valahol, akkor a csoport nem tekinthető helyi önszerveződésnek.

- **Beszélgetés a helyi vallási felekezetek vezetőivel:** Egy kérdőív kitöltéséhez segítséget nyújthat a lelkész vagy a helyi vallási csoportok megbízottja, aki ismerhet kisköröket, mint pl.: kórusok, sportszapatok, hittan egyesületek, és egyéb csoportok.
- **Interjú a lakosokkal és civil szervezetek tagjaival:** A beszélgetések alkalmával érdemes megkérni őket, hogy segítsenek számba venni azokat a közösségeket, amelyekről eddig még nem volt tudomásunk.
- **Véletlenszerű telefonos közvélemény kutatás:** Ez a módszer ugyan költséges, még is a segítségünkre lehet, ha a többi módszerrel még nem elég kiskört tudunk azonosítani. Az interjúhoz kijelöljük a projekt szempontjából fontos településrészeket pld. családi házas zónák, idősek vagy albérlők által lakott környékek esetleg üzleti negyedek. Helyi egyetemi kutatók segítségével akár reprezentatív mintákat is kiválaszthatunk, összeállítva egy listát telefonszámokkal és utcanevekkel.

A felsorolt feladatoknak nincs ajánlott sorrendje, de jó a nyilvános adatbázisok vizsgálatával kezdeni. A későbbiekben ez lesz az alapja a szervezeti leltárnak, és az itt gyűjtött adatokat később megmutathatjuk a helyi vezetőknek és a lakosoknak.

Az adatgyűjtés végső célja, hogy közel hozzuk a különböző szervezeteket, vállalkozásokat és helyi intézményeket egymáshoz. Fontos, hogy a **feltárt információkat rendszerezzük:**

- Az összes adat hozzáférhető legyen (pl.: a szervezet neve, címe, kapcsolattartó személy, telefonszám, a találkozó napja és ideje)

- Legyenek naprakészek az adatok
- Az új szerveződések kerüljenek hozzáadásra a már meglévő adatbázishoz
- A kiskörök földrajzi elhelyezkedésük alapján legyenek osztályozva

Az információkat kétféleképpen rendezhetjük, **papír alapon vagy számítógépen**. A papír alapú feljegyzések használhatóbbak, ha kevés, (50-nél kevesebb) szervezettel van dolgunk. Ennél több szervezet esetén a számítógép alapú rendszer működőképesebb lehet. Ez utóbbinak előnye, hogy internetes formában is működhet.

A papír alapú rendszernél minden szervezet számára készítsünk egy 8x12-es kartoték kártya-szerű cédulát az összegyűjtött információknak. Minden kártyában hagyjunk elég helyet a következők számára:

- Minden fontos kontakt információ: név, cím, és a szervezet elnökének telefonszáma
- A feljegyzés létrehozásának vagy módosításának dátuma
- A feljegyzést készítő személy nevének kezdőbetűi a kártya egyik sarkába
- A szervezet gyűlési ideje
- A szervezetről szóló információ forrása, mely visszakereshető a felmérési fázis során a terepi információs naplóból
- A szervezet székhelyének címe, ha az nem azonos az elnök lakásával stb.

A papírra lehetőleg ceruzával dolgozzunk, hogy később módosítani tudjuk. Az interjúk elvégzése után hozzáadhatunk egy másik színű kártyát a feljegyzéshez, így könnyen áttekinthető lesz a rendszer. A kártyákat rendszerezhetjük ábécé sorrendben vagy típus szerint, hogy egyszerűbb legyen az információ visszakeresése. (3. ábra)

A szervezet neve:	
Típusa _____	Felv. ideje _____
Neve _____	Módosítva _____
Címe _____	
Település _____	Járás _____ Ir. szám _____
Telefon _____	
Vezető/Igazgató _____	Mobiltelefon _____
Információ forrás _____	
Gyűléseik időpontjai _____	
A találkozás helyszíne _____	
Megjegyzések _____	

3. ábra: Egy lehetséges szervezeti kártya mintája

Számítógépes adatbázis esetén bármilyen táblázat- vagy adatbázis-kezelő szoftver megfelel. Az adatoknak a terepi információs naplóból kell származniuk. Olyan mezőket alkossunk, melyek lehetővé teszik a feljegyzések áttekintését, rendszerezését és visszakeresését.

A felmérés után **listázzuk a szervezeteket típus szerint**. Ha egy-egy kiskör több kategóriába illik, el kell döntenünk, melyik az elsődleges funkciójuk. Például egy férfikórust osztályozhatunk úgy is, mint férfiak csoportja, és úgy is, mint kulturális csoportosulás. A kategóriákat a helyi sajátosságoknak megfelelően érdemes kitalálni. Ezek az új osztályozások beilleszthetők lesznek a papír alapú feljegyzések közé.

2.4. A helyi kiskörök erőforrásainak feltárása

Ha már felvázoltuk a közösségek hálózatát, érdemes tovább **mélyíteni a vizsgálatot**. Ha például egy multigenerációs otthont (More-Generation-Home - MGH) szeretnénk létesíteni, **ki kell deríteni, hogy mely kiskörök számára lehet ez fontos**. Ilyenkor érdemes megkérdezni az összes azonosított kiskör vezetőjét (esetleg egy bizonyos mintát), hogy mik a terveik és szándékaik, illetve, hogy a jövőben mennyire lesznek mozgósíthatók ilyen projektekre.

Persze a legtöbb egyesület valamilyen különleges cél érdekében jött létre, ami tükröződhet a nevükben. Ez ugyanakkor nem elég, hiszen olyan terveik is lehetnek, amelyek nem tükröződnek a nevükben. Idősek klubja például együttműködhet helyi fiatalokkal, templomi kórus pénzt gyűjthet művészeti kiállításához, az autóklub pedig törődhet a helyi gyerekekkel.

Az effajta információk nélkülözhetetlenek a projektcélokhoz, így fontos az azonosított szervezetek képviselőinek megkérdezése. Ehhez fontos, hogy **megfelelő kérdőívet vagy interjúvázlatot** készítsünk.

Vigyázzunk, mert ha kérdőívünk túl összetett lesz, akkor kitöltése rengeteg időt vesz igénybe. Az összeállítás során törekedjünk a tömörségre, és olyan kérdéseket tegyünk bele, amelyek leginkább illenek a projekt céljaihoz.

Érdemes az alábbi **típuskérdésekből** minél többet beletenni a kérdőívünkbe:

- a **szervezet fejlődése** és a jelentősebb elért eredmények (pl.: alapítás ideje, alapító tagok, fontosabb eredmények az elmúlt évekből)
- szervezeti **struktúra** (pl.: felépítés, költségvetés, tisztségviselők)
- **tagok** bemutatása (pl.: kor, nem, foglalkoztatási helyzet, lakhely)
- múltbéli és mostani **kapcsolat más közösségekkel**, közösségalapú és profitorientált szervezetekkel
- **gazdaságfejlesztési** tevékenységek (pl.: együttműködnek-e helyi cégekkel)

- **településfejlesztési** projektekben való részvétel (pl.: közterület-szépítés, közbiztonság, művelődés)
- a **helyi kihívások** megoldásában végzett munka (pl.: drogprevenció)

Ezek segítségével kialakíthatjuk a kiskör profilját – kik ők, mit csinálnak, milyen tevékenységeket terveznek és mire hajlandóak.

Fontos, hogy a kérdőív tényleg a fontos kérdésekre koncentráljon. Az első verziót érdemes tesztelni, így eldönthető, mely kérdések fontosak, milyen hosszú lesz az interjú vagy a kérdőív. Figyeljünk arra, hogy egy-egy **beszélgetés ne legyen hosszabb 20 percnél**.

Az előzetes listából válasszuk ki, hogy mely kiskörökkel készítünk interjút. Meglátogathatjuk valamennyi azonosított szerveződést, de koncentrálhatunk belőlük egy mintára. **Hogyan is válasszunk mintát?**

- (1) **Létrehozunk egy munkacsoportot, akik kiválasztják a minta tagjait.** Listázzuk valamennyi szervezetet, majd 3 csoportba soroljuk őket az alapján, hogy a három közül (**tervezés, végrehajtás, kommunikáció**) melyikbe érdemes bevinni őket. Ez alapján végig tudjuk gondolni hogy melyek járulhatnak hozzá projektünk sikeréhez.
- (2) **Kiválasztott szervezetekkel készítünk interjút.** Azokra érdemes koncentrálni, melyek tagjai viszonylag jól reprezentálják a célterület lakosságát.
- (3) **Az interjú elkészítéséhez választhatunk szervezeteket egy adott földrajzi területről.** Ha a projekt célja területileg jól körülhatárolható, akkor érdemes földrajzi alapon kiválasztani az interjúhoz a szervezeteket. Az adatbázis segítségével gyorsan beazonosíthatjuk ezeket a kisköröket.
- (4) **Véletlenszerűen kiválasztott szervezetekkel készített interjúk.** Ebben az esetben érdemes minden harmadik szerveződést kiválasztani az adatbázisból vagy egy másik módszer, mikor a csoportosított szervezetek, minden csoportjából azonos számúval készítünk interjút.
- (5) **Az első interjúalanytól a beszélgetés végén javaslatot kérünk két másik potenciális interjúalanyra.**

A kiválasztott csoportosulásnál **ki kell jelölni a konkrét interjúalanyt** is. Egy hivatalos szervezet esetén ez jellemzően az elnök, vagy valamelyik tisztségviselő (pl: alelnök, pénztáros, titkár) lehet. Egy nem hivatalos közösségnél mi választhatunk interjúalanyt a tagok közül, de figyeljünk az interjúalany döntéshozatali képességére. Hogy az interjúalany bizalmát megnyerje projektünk, fontos hogy tisztán és érthetően mutassuk be annak célját.

Az **interjúk lebonyolításának** menete függ szervezetünk erőforrásaitól. Négyféle módszer javasolható a lebonyolításra:

1. A **szemtől-szembe metódus**, mely során négy szemközt leülünk valamennyi közösségi vezetővel. Ebben az esetben a legjobb, ha ütemtervet készítünk az időpontokról.

2. A **fókuszcsoportos módszer**, amiben egyszerre beszélünk több vezetővel, így meg tudjuk osztani a vizsgálatot a vezetők között, akik egymást segítve tudják kiegészíteni azt. Fontos a kétirányú kommunikáció, azaz mi is válaszolhatunk az ő felmerülő kérdéseikre.

3. **Önkitöltős rendszer**, melyben minden egyes szervezeti vezető önállóan tölthet ki egy kérdőívet. Ekkor valahogy eljuttatjuk a kérdéseket a vezetőknek, akik majd kitöltve visszaküldik nekünk. (Tapasztalataink szerint ez gyakran nem elég hatékony.)

4. A **telefonos típus**, melyben szintén mi magunk tesszük fel a kérdéseket a résztvevőknek telefonon. Ez esetben listázzuk azokat az embereket, akiket meg akarunk kérdezni, hívjuk fel őket, és kérjük meg, hogy válaszoljanak a kérdésekre.

Közkedvelt módszer ezek közül a szemtől-szembeni mélyinterjú. **Néhány kiskör esetében ezek az interjúk lesznek a vezetőkkel való találkozás első alkalmi, így ne feledjük, hogy az interjú több mint adatgyűjtés, hiszen alkalom a kapcsolatépítésre is.**

Az interjúk után az ABCD módszer javasolja az adatok rendszerezését. Papíralapú rendszer esetén az interjú adatokat 3x5-ös kártyákon érdemes feljegyezve és lefűzve tárolni.

Ha számítógépes rendszert választunk, akkor meglévő adatbázisunkat kibővítve tárolhatjuk az eredményeket.

2.5. Jaap Huurman 13+1 pontja

A terepi adatgyűjtés sikerét segítheti az a **néhány jó tanács**, amit **Jaap Huurman**, holland ABCD szakértő fogalmazott meg a „Civil ABC Eger térségében” című projekt során tett terepbejárás és néhány tucat interjú elvégzése után.

1. **Használjuk a már meglévő tudást:** Bár maga az ABCD elnevezés ismeretlen, hozzá hasonló civil kezdeményezések nem ismeretlenek Magyarországon sem. A hazai civil társadalom is fogékony a helyi erőforrások és értékek iránt, így interjúnkban gyakran nyitott kapukat döngetünk, így könnyebb a partnerség kiépítése.

2. **Figyeljük a non-verbális reakciókat is:** Interjúnk során figyeljük a partner mimikáját, testtartását és reakcióit. Egy elfoglalt ember nem biztos, hogy örömmel veti alá magát egy órás interjúnak. Ha észleljük a fáradás tüneteit, lehetőleg rövidítsünk, vagy próbáljuk újra felkelteni a figyelmet!

3. **Álljunk készen a meglepetésekre:** Kint a terepen nem mindig alakul minden előzetes elvárásaink szerint. Lehetőleg legyen mindig vészforgatókönyvünk, például ha nem úgy folyik a beszélgetés, ahogy azt elképzeltük.

4. **Használjunk példákat saját életünkből:** A lankadó figyelmet felébresztheti, illetve az ellenkezést elcsitíthatja egy-egy példa a saját életünkből. Ne féljünk kinyílni az interjúalany előtt. Nyitott személyiség másokat is kinyithat!

5. **A magyarok is szeretnek álmodozni:** Tapasztalataink szerint még a legkisebb faluban, a legelmaradottabb térségben is szeretnének egyről a kettőre jutni. Nagyon szép

tervek rajzolódnak ki egy-egy szegényes falusi művelődési ház falai között is, amiket érdemes lehet megvalósítani!

6. **A szóhasználat kifejezi a kultúrát:** Az interjú folyamán figyeljünk a partner szóhasználatára – az egyes szó-árnyalatok kifejezőek lehetnek. Nagyobb nyitottságot érhetünk el, ha saját szóhasználatunkat is a beszélgetőtárs szókészletéhez igazítjuk.

7. **„És mi lesz a következő lépés?”:** Az álmodozás után következő lépés a megvalósítás. Próbáljuk meg „álomba merülni” beszélgetőtársunkat rábírnunk a következő kérdés átgondolására: „És mi lesz az első lépés holnap reggel 9-kor, amit megteszek, hogy elérjem ezeket a célokat?”

8. **Figyeljünk az elvárásokra!:** Aki hajlandó idejét és tudását arra áldozni, hogy leüljön velünk egy pár perces beszélgetésre a jövőről és a képességekről, az megérdemli, hogy figyeljünk az ő elvárásaira is. Az ABCD egy módszer, amivel sokféle program fejleszhető, a lényeg éppen az, hogy a helyi elvárásokhoz kell illeszteni a célokat.

9. Időnként **nevezzük nevén a dolgokat!:** A beszélgetés sokszor hajlamos általánosságokba fulladni vagy eltérni a kitűzött céltól. Az udvariasság betartása mellett tartsuk mederben az interjút és törekedjünk arra, hogy maradjuk azonos hullámhosszon az interjúalannyal.

10. **Jelezzünk vissza!:** Beszélgetőtársunk elfáradhat az interjú közben, mutassuk ki, hogy figyelünk, értjük amit mond és továbbra is kíváncsiak vagyunk rá, mert fontos és számít a véleménye.

11. A hely fontos – **otthon interjúzzunk:** Ha csak lehet, olyan helyen bonyolítsuk le a beszélgetést, ahol beszélgetőtársunk otthon érzi magát. Ha nem zavarja és hajlandó rá, nyugodtan keressük fel otthonában, ahol fesztelenül tud viselkedni.

12. **Légy büszke, amit már elértél, vagy mások már elérték!:** Ha már vannak tapasztalataink a civil életben, nyugodtan meséljük el partnerünknek, talán még ő is tanulhat belőle. Ha mások tapasztalatainak vagyunk birtokában, meséljük el azt is.

13. **Vonjuk be az iskolákat és a fiatalokat!:** Egri projektünk a generációk partnerségére épülő többgenerációs otthonok hazai megvalósítása körüli együttgondolkodással indult. Ennek érdekében elsősorban az időseket és nyugdíjasokat céloztuk meg interjúinkkal. Fontos azonban más nemzedékek integrálása is, hiszen egy egészséges és fenntartható kiskör nem működhet fiatalok nélkül sem.

14. **Örömmel vállaljuk annak a kockázatát, hogy valami sikerülhet!:** ABCD projektünk megvalósítása során nagyon sok akadállyal és szkepszissel fogunk találkozni. Mi is találkoztunk... „Itt úgysem megy!” „A hollandoknak könnyű, ők gazdagok!” „Mi értelme van ennek?” **Ne feledjük, hogy soha sem problémákkal állunk szemben, hanem csak kihívásokkal!**

3. Helyi szervezetek mozgósítása a közösségépítés érdekében

A térképezés során összegyűjtött tudásból csak akkor **építkezhet a közösség**, ha azt tudomására hozzuk és **rábízzuk, hogy menedzselje saját értékeit**. Az ABCD módszer kulcseleme, hogy **mindenki értékes ember**, rendelkezik képességekkel, amiket felajánlhat ajándékkul a közösség épülésére, a célok elérésére. Ezek a „**Talentumok**” jelentik majd a kötőelemeket, amiken keresztül megvalósulhat a közösségvezérelt fejlesztés. Talentumok jöhetnek abból, hogy tudjuk mi hogyan működik (Ajándékok a fejből), ha meg tudunk javítani valamit (Ajándékok a kézből), vagy ha egyszerűen érdeklődünk környezetünk dolgai iránt (Ajándékok a szívből). Ezen kategóriák szerint csoportosítjuk a térképezés során gyűjtött információkat és így hozzuk őket nyilvánosságra. Ezek a tematizált „**Talentum Tárak**” persze **a válaszadók személyes adatait nem tartalmazzhatják**. Arra szolgálnak, hogy a közösség tagjai megismerjék önmagukat és a többieket, illetve majd kijelölhessék azokat az irányokat, amerre haladni kívánnak a jövőben.

Az eredmények bemutatásához **teremtsünk nyilvánosságot**. Készíthetünk például **plakátot** (4. ábra), amit kifüggeszthetünk a közösség számára elérhető helyen.

A térképezés során összeszedett és tematikusan rendszerezett **készségeket, képességeket, hobbit és célokat** ugyancsak integrálhatjuk **egy-egy plakátra** (5. 6. és 7. ábra). Ezzel felkelthetjük az emberek figyelmét és elérhetjük, hogy a megkérdezettekén kívül mások is részt vegyenek a jövőbeli együttgondolkodásban. A plakátokon feltüntetett információkban sokak találhatnak kapcsolódási pontokat, lehetőségeket arra, hogy együttműködjenek a közösség más tagjaival.

Ennek a szándéknak a megerősítésére alkalmas lehet egy **közösségi mini-workshop**, ahol előszóban is bemutatásra kerülhetnek a kutatás eredményei.

Ez az alkalom kezdődjön egy **köszönetnyilvánítással** mindenkinek, aki eddig részt vett a munkában és most eljött. A műhelymunkán mutassuk be ABCD projektünk jelenlegi állását, térjünk ki azokra az **erőforrásokra, amelyek léteznek a közösségben**. Ezek közül az **emberekre** fordítsuk a legnagyobb figyelmet és azokra a Talentumokra, amiket már a plakátokon is bemutattunk. Ezen túl természetesen **másfajta erőforrások** is szerepelhetnek, úgymint fizikaiak (házak és lakások, földterületek, vizek, megújuló energiaforrások, gépek és berendezések: számítógép, kamera, fénymásoló stb.), cégek és vállalkozások (hogy tudnak részt venni egy-egy közösség építésében a profitorientált szektor szereplői).

Tegyük világossá, hogy célunk ezeknek az erőforrásoknak (emberek, gépek cégek és természeti erőforrások) az egy platformra hozása a fejlődés érdekében.

Adjunk **lehetőséget a hozzászólásokra!** Esetleg kiegészíthetjük az általunk ismertetett pontokat egy **ötlet-félórával**, ahol megkérjük a jelenlévőket, hogy gyűjtsék össze a közösség erősségeit (S), gyengeségeit (W) (ezek belső tulajdonságok!), illetve a kívülről jövő lehetőségeket (O), vagy fenyegető veszélyeket (T). Ez az ún. **SWOT elemzés** lehetővé teszi, hogy a tervezésnél majd kellőképpen a földön állva maradhassunk.

Az adottságok és erőforrások bemutatásán túl térjünk ki a workshopon azokra az **álmokra és célokra**, amelyeket az általunk megkérdezett emberek kifejtettek. Érdemes egy kis időt adni a résztvevőknek, hogy maguk is gondolják át – megismerve a többiek által megfogalmazott célokat is – még egyszer a **saját jövőképeiket**. Megkérhetjük például a résztvevőket, hogy **rajzoljanak**: Hogyan fog kinézni a közösségük/településük/kerületük a jövőben? Érdemes úgy fogalmazni, hogy a távoli jövőt (30-40 év) próbálják vizionálni, hiszen akkor könnyebben mernek álmodni! Érdemes feltenni a következő kérdést:

Mit gondol hogyan kellene kinézni a településnek, hogy az Ön gyermeke vagy unokája itt élhessen majdan 30 év múlva?

Az álmodozás után persze igyekezzünk a **megvalósítás irányába** terelni a kérdést! Jaap Huurman egyik pontja (Mi lesz az, amit holnap reggel 8.30-kor teszek, hogy közelebb hozzam az álmom megvalósulását?) alapján próbáljunk megfogalmaztatni egy **munkatervet**. Kik lehetnek azok, akiket be lehet vonni a terv megvalósításába? Mik azok a lépések, amelyek belső erőforrásból megtehetőek? Hová szükséges mindenképpen külső beavatkozás vagy segítség?

A műhelymunka végén mindenképpen térjünk ki arra, hogy a térképezésből és/vagy az ötletelésből melyek azok a **konkrét projektötletek**, amelyek perspektivikusak lehetnek a közösség számára. Az ötletek kibontására több út is kínálkozhat:

1. Ha kialakulni látszik egy **elkötelezett kör**, akik egyik ötlet megvalósítását szívesen kiviteleznék, bíztassuk őket hogy válasszanak **egy felelőst maguk közül**, készítsenek időbeli ütemezést és ígérjük meg, hogy **szakmai segítséget fogunk nekik adni**, ha elakadnának. Esetleg javasolhatunk nekik különböző **projekttervezési módszereket** (pld. logikai keretmátrix⁴), melyek segítségével könnyebben tervezhetnek.
2. Az érdeklődő, de még nem eléggé elkötelezett embereknek ajánljuk fel segítségünket egy **„hogyan tovább találkozó”** keretében, ahol esetleg megválaszolhatjuk kérdéseiket, eloszlathatjuk kételyeiket, vagy tudunk olyan szakértői segítséget ajánlani, aki kilendítheti az ötletet a holtpontról.
3. Emelhetjük az ötletek egy részét magasabb szintre, hiszen egy kistelepelesen megfogalmazott idea **akár kistérségi szinten is működhet**, sőt több támogatót találhat pld. a szomszéd faluból. Készítsünk elő ilyen esetek megtárgyalására egy ún. regionális találkozót, ahol egy asztal köré ültethetünk más mikrokörnyezetből származó, de hasonló érdekeltségű embereket.

Az önszerveződések felmérésének egyik legnagyobb kihívása, hogy ezeket integrálni kell a szélesebb közösség fejlesztésébe. A következőkben bemutatunk pár lehetőséget, amikkel bekapcsolhatók a tágabb fejlesztésekbe.

⁴ Ehhez igen kiváló leírást találunk a Híd Egyesület honlapján.
http://www.hidegyesulet.hu/nonprofit/2006_2_15-16o.php

Tarnaszentmárián mindenkinek vannak értékes képességei, adottságai és jó ötletei

Több mint 20 ember elmesélte, hogy mihez ért, mit tud és milyen elképzelései vannak. Köztük települési vezetők, civil szervezeti tagok, közmunkások, nyugdíjasok és fiatalok is voltak.

Az általuk elmondott információkat arra használjuk, hogy:

- Összegyűjtsünk különféle embereket, és
- Közösségalapú fejlesztésekbe kezdünk

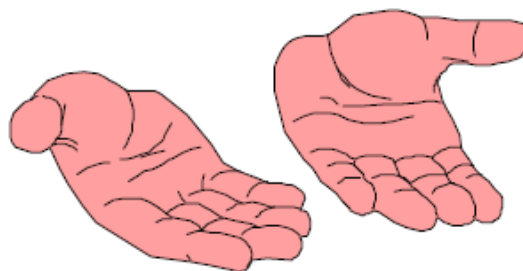
Érdeklődni lehet:

Agria Geográfia Alapítvány és Eger Térsége Fejlesztési Egyesület

36-817780

4. ábra: Figyelemfelhívó plakát – a kép lehetőleg helyi sajátosságot tükrözzön!

AJÁNDÉKOK A KÉZBŐL

- A válaszadók majdnem fele ért a kertészkedéshez
- Kettőharmaduk felhasználói szinten ért a számítógéphez
- Egyharmaduk csinált már kőművesmunkát, festést
- Tíz százalékuk ért valamilyen szinten kézművességhez (agyagozás, szövés-fonás-varrás)
- Tíz százalékuk ért a háztartási kisgépek javításához
- Érdekes hobbijaik vannak, úgymint:
 - Foci
 - Kosárlabda
 - Tánc
 - Darts
 - Horgászat
 - Fonott kosarak gyűjtése

Tarnaszentmária: egy falu tele készségekkel!

Érdeklődni lehet:

Agraria Geográfia Alapítvány és Eger Térsége Fejlesztési Egyesület

36-817780

5. ábra: A Kéz Ajándékai – egy lehetőség

AJÁNDÉKOK A SZÍVBŐL

- A válaszadók több mint fele szokott pénzt, élelmiszert vagy használt háztartási cikkeket és ruhákat adományozni rászorulóknak
- Több mint fele segít másoknak a bevásárlásban vagy a városba való bejutásban
- Háromnegyedük odafigyel szomszédjaira
- Egyharmaduk képes elsősegélyt nyújtani
- Néhány téma, amik iránt érdeklődnek:
 - A környezet védelme
 - Az éghajlatváltozás
 - Hulladék újrahasznosítása
 - Közbiztonság
 - A fiatalok esélyei

Tarnaszentmária: Egy gondoskodó közösség!

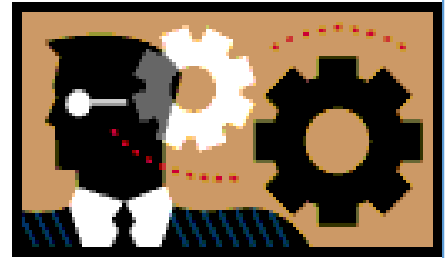
Érdeklődni lehet:

Agria Geográfia Alapítvány és Eger Térsége Fejlesztési Egyesület

36-817780

6. ábra: A Szív Ajándékai – egy lehetséges olvasat

AJÁNDÉKOK A FEJBŐL

- A válaszadók közel háromnegyede segíti a gyerekeket olvasni tanítani
- Fele már megtanított másnak valamit, amihez ő értett
- Több mint negyede szokott verset vagy prózát írni
- Közel fele tanított már másokat számítógép használatára
- Néhány készség, amit szívesen megtanulnának:
 - Bútorok felújítása
 - Internet használata
 - Elsősegély
 - Szervezés és vezetés
 - Kreatív készségek
- Készségek, amiket szívesen megtanítanának másoknak:
 - Fa-megmunkálás
 - Varrás és ruhakészítés
 - Fényképezés

Tarnaszentmária: Egy tanuló-tanító Közösség!

Érdeklődni lehet:

Agria Geográfia Alapítvány és Eger Térsége Fejlesztési Egyesület

36-817780

7. ábra: Ajándékok a Fejből – egy lehetséges konstelláció

1. **Szerveződések és a helyi gazdaság:** Az összegyűjtött interjúadatokból kiderülhet, hogy számos csoportosulás hajlandó helyi vállalkozókkal együttműködni. Segíthetünk a helyi csoportoknak, hogy partnerség jöjjön létre a helyi cégek és a kiskörök között. Az együttműködés célja lehet tudatosabb vásárlás, a biztonságérzet növelése vagy parkolóhelyek kialakítása stb. A helyi civilek egyeztethetnek a helyi cégekkel azokról a kérdésekről, amelyek negatív hatást gyakorolhatnak mind a lakosok életminőségére, mind pedig az üzletek és vállalkozások bevételeire.

Az önszerveződések együtt dolgozhatnak a cégekkel, hogy elindítsanak egy „*vedd a helyi terméket*” kampányt. A hűségkártya program arra csábíthatja a helyi lakosokat, hogy a pénzüket lehetőleg helyi cégeknél költsék el. A „helyi árendmény kártya” támogatja a tulajdonosokat, ők ezzel válnak a helyi társadalom tagjaivá. Ez az együttműködés elvezethet egy **lokális pénz** bevezetéséhez is, ahogy arra már Magyarországon is több sikeres példa van (pld. Balatoni Korona).

2. **A helyi csoportok által szervezett munkaügyi képzések és az elhelyezkedést támogató tevékenységek.** A munkahelyek hiánya és a munkanélküliség általában súlyos probléma. Sok cég ugyanakkor preferálná a helyi munkavállalók foglalkoztatását, így fontos, hogy az önszerveződések számon tartsák az álláshirdetéseket, mert így képesek azokat széles körben eljuttatni a környéken élő tagjaiknak és esetleg bejuttatni őket egy-egy állásinterjúra. Együttműködhetünk más szervezetekkel azért, hogy megtalálják a potenciális jelölteket egy-egy helyi álláslehetőségre.

Miközben számos egyesület hajlandó arra, hogy munkaügyi tréningeket és az elhelyezkedést segítő képzéseket szervezzen tagjai számára, addig egyáltalán nem biztos, hogy a szervezet minden egyes tagja érdekelt az ezekben való részvételben. A munkavállalók képességeinek és készségeinek meghatározása egy másik fontos összetevője a munkaügyi és elhelyezkedési tréningeknek. Érdemes lehet együtt dolgozni helyi szervezetekkel egy „**Egyéni Képességek Leltárának**” kidolgozásában, amely a környék lakóinak közvetett és közvetlen munkatapasztalatait tartalmazza.

3. **A kiskörök felkészítése mikrovállalkozások fejlesztésére.** A közösségi gazdaság fejlesztésének fontos stratégiája lehet egy mikrovállalkozás létrehozása. Az önszerveződések egy része hajlandó a helyi vállalkozókkal való együttműködésre, így mi is bevonhatjuk a környék önszerveződéseit a vállalkozások népszerűsítésébe.

A feltérképezett kiskörök segíthetnek beazonosítani a helyi vállalkozókat szervezett találkozókra vagy személyes kapcsolataikon keresztül. Létrehozhatnak olyan helyi központokat vagy támogatói köröket is, amelyek a kezdő vállalkozókat támogatják.

Az ABCD módszerrel összegyűjtött információk komplex gazdaságfejlesztési tevékenységekre is alkalmasak, ilyenek például:

- **Önsegítő csoportok:** Tagjai, akik tájékozódnak a munkavállalási lehetőségekről és egymást ajánlják be különböző munkákra. A vásárlásban is együttműködhetnek, a szükséges dolgokra közösen gyűjthetnek.
- **„Vásárolj Helyit” kampány:** Célja, egy olyan marketingstratégia kialakítása, amely a lakókat arra buzdítja, hogy helyben előállított termékeket vásároljanak. A szervezetek együttműködhetnek helyi boltokkal, akik kedvezményeket adnak a helyi terméket vásárlók számára, pl.: kuponok formájában.
- **Helyi fogyasztói tanácsok felállítása közintézményi partnerségben.** A tanácsok célja a helyi szervezetek és közintézmények együttműködésének kialakítása. Ennek során az intézmények nagytételben vásárolnak helyi termékeket kedvezményes áron, így fejlesztve a helyi gazdaságot.
- **Befektetési klubok:** Olyan tagokból állnak, akiknek különböző eszközöket és felszereléseket vásárolnak egyénileg vagy csoportosan.

A közösségfejlesztésében érdekelt szervezetek összefogása megtestesülhet térségi alulról szerveződő fejlesztési közösségekben (community-led-local development vagy CLLD). Ebben az esetben a szervezetek olyan jogkörrel rendelkeznek, ami aktív lehetőséget biztosít számukra a környéküket érintő fejlesztések befolyásolására (pld. pályázati források elosztása).

A szervezet-közi együttműködésben fontos szerepet kaphatnak a **reklámok és média-kapcsolatok**. Néhány közösség egyáltalán nem vágyik sem média, sem pedig más egyéb figyelemre. Ennek ellenére kitűnő munkát végeznek, de soha sem gondoltak arra, hogy mások erre kíváncsiak lennének. Egy ABCD projekt lehetőséget biztosíthat az ilyen szervezeteknek sikeres programjaik promóciójára a helyi médiában (tv, rádió, nyomtatott sajtó és internet).

Készíthetünk más szervezetekkel együttműködve **közösségi hírleveleket**, amelyeket aztán kiküldünk a helyi lakosoknak, különböző ügynökségeknek és vállalkozásoknak. Mivel a kis helyi üzletek marketing kiadásai limitáltak, így ez számukra is előnyös lehet oly módon, hogy alacsony díj vagy kedvezmény fejében hirdethetnek ezekben a hírlevelekben. A kibontakozó információs korszak lehetővé tette, a „virtuális irodák” elterjedését. Fontos kihasználni ezeket a lehetőségeket a helyi vállalkozások és lakosság fejlesztésére használni.

Az internethasználat mindennapossá válása megalapozta a szervezetek és vállalkozások számára a **honlap-üzemeltetés** lehetőségét. A közösségek a szervezeti adatok közzététele mellett olyan weboldalakat is indíthatnak, amelyek az egész környékre kiterjedően szolgáltatnak „tananyagokat” a sikeres munkakereséshez és üzleti vállalkozás beindításához. Fontos arra ösztönözni az egyesületeket, hogy **ne csak az interneten, hanem személyesen is vegyék fel és tartsák egymással a kapcsolatot**. Magunkat úgy pozícionáljuk ebbe a hálózatba, mint egy lehetőség a sok közül a célok megvalósításához.

Egy adott környéken rendszeresen megrendezésre kerülő **piacnapok vagy vásárok** jelentősek, ugyanis kiváló alkalmak arra, hogy az adott környék egyesületeinek tagjai találkozzanak egymással kortól, nemtől és foglalkozástól függetlenül. Ez kiváló alkalom

az egyéni képességek bemutatására; a meglévő kapcsolatok ápolására és újak építésére; illetve arra, hogy a fiataloknak is megmutassuk a közösségi szolgáltatások és a munka értékét.

Mivel a helyi csoportok sokszor csak kevés fiatal taggal rendelkeznek, fontos lehet az **ifjúsághoz tartozó tagok toborzása**. Ezekkel nemcsak a fiatalok részvételi aránya nő, hanem a többi korcsoportot is cselekvésre bírják. A szervezetek a mentor és karrier programokon keresztül „nevelhetik és oktathatják” a fiatalokat, inspirálhatják a helyi vállalkozásokat, hogy szakmai gyakorlati programokat létesítsenek a fiatalság számára. A helyi kiskörök olyan pozitív közösségi kezdeményezésekbe vonják be a fiatalokat, amelyek a közösség élhetőbbé tételét segítik (pld. a közterületek arculatának javítása).

4. Konklúziók helyett

E sorok írása közben is zajlik a „Civil ABC Eger térségében” című projekt. Az előzetes tapasztalatok vegyesek. Egyes településeken tárt karokkal fogadták gyakornokainkat, kézről-kézre adták őket a helyi szervezetekben aktív szereplők és egyelőre kevésbé aktív, de érdeklődő lakosok. Másutt sajnos szkepszis és elutasítás volt kérdezőink osztályrésze, vagy éppen csak a jelenleg is aktív szereplők körében tudtak vizsgálgódni, az őket körülvevő néma falat nem tudták áttörni. Tapasztalatainkat a terepmunka lezárását és a települési workshopokat követően nyomtatott formában is közreadjuk.

Az ABCD módszer kritikusai szerint gyenge pontja a módszernek az, hogy leginkább a gazdaságilag fejlett területeken használható és az elmaradott, szegényebb térségek és közösségek nem tudnak ily módon építkezni. Számukra továbbra is fontos a felülről érkező segítség, a vér/euróátömlesztés. Mások ugyanakkor kifejtik, hogy a mégoly szegény térségekben is fontos a saját erőforrások feltárása és hasznosítása. A legfontosabb erőforrás pedig bennünk, emberekben rejlik. Ahogy Széchenyi István fogalmazott az Eszmetöredékek című munkájában:

„A Peru-féle kész arany, ha pillanatra felvidít is,

Nemzeteket bizonyosan öl,

Midőn csak azon arany terjeszt áldást s tartós

Megelégedést a népekre, mely a munkának,

Mely a szorgalomnak gyümölcse.”

Ez Jaap Huurman indiai falufejlesztő barátja is hasonlóan látta, amikor a holland barátja által felajánlott, külső segítségként kapható terepjárót utasította el: „Csak a széthúzás uralkodna el a falvakban – mindenki irigyelné a használóját... Különben is mi büszkék vagyunk arra, hogy nem szorulunk rá külső segítségre!”

Töltsön el bennünket is ez a fajta büszkeség, legyünk büszkék arra, amit egyedül elértünk és közben legyünk elégedett közösséggé.

Remélem, hogy a mi projektünk is legalább olyan sikeres lehet, mint amiket Jaap barátunk elindított Dél-Afrikában, vagy Costa Ricában.

Ezt a kiadványt szíves figyelmébe ajánlom valamennyi hazai civil szervezetnek. Talán találnak benne olyan oldalakat, amelyek hasznosak lehetnek számukra nehéz, de nemes küldetésük során.

5. Felhasznált és ajánlott irodalom, internetes oldalak

Kretzmann, John P. et al. (1997): A Guide to Capacity Inventories Mobilizing the Community Skills of Local Residents. – ACTA Publications, Chicago, IL 96 p.

Kretzmann, John P. et al. (1998): A Guide to Creating a Neighborhood Information Exchange: Building Communities by Connecting Local Skills and Knowledge. – A Community Building Workbook from The Asset-Based Community Development Institute Northwestern University Evanston, Illinois 46 p.

Kretzmann, John P. et al. (2005): Discovering Community Power: A Guide to Mobilizing Local Assets and your Organization's Capacity. – ABCD Institute 36 p.

Payne, Pedro R. (2006): Youth Violence Prevention through Asset-Based Community Development. – LFB Scholarly Publishing LLC New York 217 p.

Puntenney, Deborah L. (2000): A Guide to Building Sustainable Organizations from the Inside Out. – An Organization-Building Workbook from The Chicago Foundation for Women 230 West Superior Chicago, IL 60610-3536 www.cfw.org and The Asset-Based Community Development Institute School of Education and Social Policy Northwestern University 2120 Campus Drive Evanston, IL 60208 www.sesp.northwestern.edu/abcd.html 78 p.

Snow, Luther K. (2001): Community Transformation: Turning Threats into Opportunities. – ACTA Publications, Chicago, IL 97 p.

Turner, Nicol (1999): A Guide to Mapping and Mobilizing the Associations in Local Neighborhoods. – ACTA Publications, Chicago, IL 68 p.

Internetes oldalak: (utolsó letöltés: 2015. május 15.)

www.abcdinstitute.org/toolkit/

<http://www.nashp.org/abcd-12-years-promoting-healthy-child-development/>

<http://abcdeurope.ning.com/>

<http://www.abundantcommunity.com/>

<http://home.comcast.net/~jimdiars/bio.html>

<http://www.freedomfavours.com/>

6. Függelék

1. Vázlat közösségi mélyinterjú forgatókönyvéhez

SZERVEZŐDÉS NEVE:
AZ INTERJÚALANY NEVE:
AZ INTERJÚALANY BEOSZTÁSA:
ELÉRHETŐSÉGE:
KÉRDEZŐ:

A [SZERVEZET NEVE] képviselőként részt veszek egy a [KÖZÖSSÉG NEVE] fejlesztésére irányuló projektben a [PÁLYÁZÓ PARTNER] együttműködésével. A [SZERVEZET NEVE] egy közösség alapú szervezet, melynek célkitűzései között szerepel a [KÖZÖSSÉG NEVE] életminőségének javítása, fejlesztése. Az Önök szervezetét más közösségek lakosai/vezetői által ismertük meg. Szeretnék néhány kérdést feltenni Önnek a szervezetük működésével kapcsolatban, rávilágítva tevékenységük közösségi jóléti hatására. A kérdések általánosak, módjában áll kihagyni bármelyiket, amennyiben nem kíván rá válaszolni.

I. SZERVEZETFEJLESZTÉS ÉS JELENTŐSEBB EREDMÉNYEK

Elsőként a munkájuk kezdeti megalakulásáról és jelentősebb eredményeiről szeretném Önt kérdezni.

1. Ki kezdeményezte a szervezet létrehozását?	
2. Mikor alakult meg a csoportjuk és milyen célból?	
2a. (Amennyiben a 2. kérdésben nem hangzott el, tegye fel a kérdést) A létrehozáshoz kaptak segítséget más közösségektől?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
3. Ezidáig melyik két meghatározó, elért eredményt emelné ki a csoport életéből?	
4. Segítettek valamilyen más közösség létrehozásában eddig? (a) Ha igen, melyiknek/melyeknek?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 4a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
4a. Ha igen, melyiknek/melyeknek?	

II. ÁLTALÁNOS TAGSÁGI TUDNIVALÓK

A következőekben szervezetük tagságára és szervezetére vonatkozóan szeretnék kérdéseket feltenni Önnek.

5. Jelenleg mennyi tag vesz részt a közösségben?	
5a. 100%-hoz viszonyítva, a lakók hány százalékát mondaná a tagnak?	
6. Meg tudná határozni azt a személyi karaktert, akit szeretne bevonni a közösségbe (személyisége, foglalkozása, érdeklődési köre, stb.)?	

Most számos tulajdonságot fogok sorolni a szervezet tagjaira vonatkozóan. Meg tudná határozni, hogy a munkaközösség tagjainak hány százalékára illenek a következő kritériumok? Kérem, minél pontosabb becslést adjon!

7. Az életkor tekintetében a tagok hány százaléka tartozik:	21 éves kor alattiakhoz: 21-40 közöttiekhez: 40 fölöttiekhez: 60 fölöttiekhez:
8. A nemek aránya a tagságban:	Nő: Férfi:
9. A legmagasabb iskola végzettség alapján, a tagok hány százaléka rendelkezik:	Gimnáziumi érettségei: Főiskolai/egyetemi diploma: Szakközépiskolai/szakmunkás végzettség:
10. A lakhatás tekintetében, a tagok hány százaléka:	Rendelkezik saját lakással: Albérló: Ideiglenes lakhellyel:
11. Szeretne egyéb sajátosságot megnevezni, amelyet érdemesnek tart megemlíteni a közösség tagjairól?	

III. TAGSÁGI SZERKEZET

Néhány kérdést fogok feltenni a munkaközösség szervezeti struktúráját érintően.

12.Milyen gyakran tartanak értekezletet a közösségben?	
13.Hol tartják a megbeszéléseket?	
14.Vannak különféle tisztségek a munkaközösség belül?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 14a. & 14b.-re) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
14a. Milyen tisztségek vannak?	
14b.Ön a jelenlegi vezető/elnök? (Amennyiben nem, elkérhetem az elnök telefonszámát a jövőbeni kapcsolattartás érdekében?)	
15.A csoportosulás rendelkezik költségvetéssel?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 15a. & 15b.-re) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
15a.Hogyan épül fel az éves költségvetés?	
15b.Honnan származik a bevétel?	
16.Alkalmaznak fizetett személyeket a közösségben?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 16a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
16a.Hány főt?	

IV. SZERVEZETI TEVÉKENYSÉGEK

Ezen a ponton közösségük jelenlegi tevékenységéről szeretném Önt kérdezni.

17. Melyek a közösségük által folytatott, legfőbb tevékenységek jelenleg? (Törekedjen a konkrét példákra! Kérje meg az kérdezettet, hogy részletesen beszéljen a megemlített tevékenységekről! Minden esetben kérdezze meg, hogy kíván-e még valamit hozzáfűzni! a kérdéseket szünet kövesse.)	
--	--

18. Most visszautalok az előző kérdés válaszaira, és arra vagyok kíváncsi, hogy az Ön által említett tevékenységek közül melyek lehetnek hasznosak szélesebb körben, az Önök közösségén túl is? (Itt a kérdezőnek fel kell sorolnia a 17. kérdésre adott válaszokat.)	Tevékenység leírása	A közösség haszna	Milyen módon?
---	----------------------------	--------------------------	----------------------

EGYÜTTMŰKÖDÉS MÁS SZERVEZETEKKEL

Az alábbi kérdések segítségével a közösségen belüli és kívüli kapcsolatokról, más csoportokkal való együttműködésről szeretnék többet megtudni.

19. Az Önök közössége valamelyik országos vagy nemzeti jelentőségű szervezet helyi közössége?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 19a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
19a. Melyik szervezetnek?	
20. Az Önök csoportja tagja valamilyen tágabb szervezetnek (pld. szövetség)?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 20a. & 20b.-re) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
20a. Melyik szövetségnek?	
20b. Milyen problémákkal, témákkal foglalkozik a közösség?	
21. Ezidáig foglalkozott már a csoportosulás valamilyen közösségi kérdéssel, problémakörrel?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 21a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
21a. Milyen kérdésekkel?	
22. Jelenleg együttműködnek valamilyen más közösséggel, körrel a környezetükben?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 22a., 22b., 22c.-re) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
22a. Milyen szervezetekkel?	
22b. Milyen témában?	
22c. Milyen eredményekre számítanak az együttműködés eredményeként?	
23. Korábban volt együttműködés valamilyen más körrel környezetükben?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 23a., 23b., 23c.-re) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
23a. Milyen szervezetekkel?	
23b. Milyen témában?	
23c. Milyen eredmény született az együttműködésből	
24. A Jövőre való tekintettel, tervez a csoportja valamilyen új tevékenységet, amely hozzájárulna a lakóközösség fejlesztéséhez?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 24a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
24a. Milyen tevékenységet?	
25. Van vagy volt korábban együttműködésük az alábbi szervezettel?	
a. [1. SZERVEZET]	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
Ha igen, milyen témában?	
b. [2. SZERVEZET]	0=NEM 1=IGEN

	2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
Ha igen, milyen témában?	

VI. A HELYI GAZDASÁGBAN BETÖLTÖTT SZEREP

A következő kérdések a közösség helyi gazdaságban betöltött szerepére irányulnak.

26. A közösség tett már szert bevételre eladásból vagy szolgáltatás nyújtásából?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 26a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
26a. Hogyan?	
27. Tett a csoport korábban valamilyen lépést a tagok vállalkozásának támogatása érdekében?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 27a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
27a. Milyen módon?	
28. Részt vett a közösség eddig valamilyen tevékenységben, amely a helyi üzleti környezet támogatását célozta meg?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 28a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
28a. Milyen módon?	
29. Foglalkoztatott-e már a közösség személyeket?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 29a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
29a. Hogyan?	
30. Részt vett a csoport ezidáig valamilyen tevékenységben, amely a helyi gazdaság támogatását célozta meg?	0=NEM 1=IGEN (Ugrás a 30a.-ra) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
30a. Milyen módon?	

A következőekben a szervezetek helyi gazdaságban való részvételének különböző módjait fogom megemlíteni, különös tekintettel új vállalkozások indítására, helyi üzleti szféra fejlesztésére, munkanélküliek foglalkoztatásának növelésére és a közösségi összetartozás érzésének kialakítására irányuló tevékenységekre.

31. AZ ÚJ VÁLLALATOK INDÍTÁSA ÉS TÁMOGATÁSA TEKINTETÉBEN A KÖZÖSSÉGÜK HAJLANDÓ LENNE:

A gazdasági tevékenység típusa	Végzett már a munkaközösség ilyet?	Ha igen, konkrétan mit?	Amennyiben még nem vett részt ilyen tevékenységben, hajlandó lenne?	Hajlandó lenne más közösségekkel együttműködni ilyen projekt keretében?
<i>(A) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely új cégek indítását és a térségbe való betelepülését kívánja elérni?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(B) Vásárolni egy új helyi cégnél?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(C) A</i>	0=NEM		0=NEM	0=NEM

<i>környezetében befektetni egy új vállalkozásba?</i>	1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(D) Egyéb projektben részt venni?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

32. A MEGLÉVŐ VÁLLALATOK TÁMOGATÁSA ÉS ERŐSÍTÉSE TEKINTETÉBEN A KÖZÖSSÉGÜK HAJLANDÓ LENNE:

A gazdasági tevékenység típusa	Végzett már a közösség illet?	Ha igen, konkrétan mit?	Amennyiben még nem vett részt ilyen tevékenységben, hajlandó lenne?	Hajlandó lenne más közösségekkel együttműködni ilyen projekt keretében?
<i>(A) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely új helyi vállalkozások népszerűsítését kívánja elérni?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(B) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely az általános üzleti környezet fejlesztésére irányul (kirakat/arculat szépítése, biztonsági örök, parkolás)?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(C) Helyi, meglévő üzleti vállalkozás bővítésébe befektetni?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(D) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely bankok létrehozását kívánja, a helyi vállalkozói hitelnyújtás érdekében.</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(E) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely a helyi vállalkozások külső, negatív hatásokkal szembeni védelmére hivatott?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
<i>(F) Egyéb projektben részt venni?</i>	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN

	4=NEM VÁLASZOLT		4=NEM VÁLASZOLT	4=NEM VÁLASZOLT
--	--------------------	--	--------------------	--------------------

33. A HELYI LAKOSOK SZÁMRA SZERVEZENDŐ KÉPZÉS ÉS MUNKAHELYTEREMTÉS TERÜLETÉN, HAJLANDÓ LENNE A ÖN MUNKAKÖZÖSSÉGE AZ ALÁBBIAKRA:

Gazdasági tevékenység típusa	Végzett már a közösség illet?	Ha igen, konkrétan mit?	Amennyiben még nem vett részt ilyen tevékenységben, hajlandó lenne?	Hajlandó lenne más közösségekkel együttműködni ilyen projekt keretében?
(A) Csatlakozni egy olyan közösségi kezdeményezéshez, amely képzéseket kíván elérni?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(B) Részt venne vagy tájékoztatná a tagokat a meglévő képzésekről a környezetben?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(C) Részt venne egy szakismereti leltár készítésében a tagok és a helyi lakosság körében?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(D) Segítené a helyi munkavállalók elhelyezkedési erőfeszítéseit?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(E) Közvetlenül közvetíteni tagokat és a helyi lakosokat az elérhető munkahelyekre?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(F) Tájékoztatni a tagokat a környező munkalehetőségekről?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(G) Tájékoztatni a helyi lakosságot a munkalehetőségekről?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(H) Ösztönözni a tagokat, hogy segítsenek a helyi fiataloknak munkát találni?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(I) Ösztönözni a foglalkoztatott tagokat, hogy kapcsolatba legyenek a munkanélküli lakosokkal, annak érdekében, hogy tájékoztassák őket a munkalehetőségekről?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(J) Ösztönözni a	0=NEM		0=NEM	0=NEM

foglalkoztatott tagokat, hogy mentorálják az új alkalmazottakat és a munkanélkülieket?	1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(F) Egyéb projektben részt venni	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

VII. A KÖRNYÉKBELI FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSÁRÓL

Most a közösségének egy szomszédsági alapú fejlesztési egyesületben való részvételi hajlandóságáról és a támogatási szándékáról szeretném kérdezni.

34. Hajlandóak lennének szervezetének tagjai támogatni egy szomszédsági gazdasági fejlesztési egyesületet, hogy ösztönözzék a munkafejlesztést és a helyi vállalkozásokat?

0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

Ha igen vagy talán, akkor tovább a (a), (b) és (c) kérdésre.

a. A szervezetének tagjai részt vennének-e a fenti szervezet döntéshozó testületében?

0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

b. Vajon a tagok fektetnének-e pénzt az alapba?

0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

c. Vajon a tagok szereznének-e támogatókat az alap pénzüsszegének növeléséhez?

0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

35. Ha térségbeli vállalkozások létrehoznának egy gazdaságfejlesztési szervezetet, akkor szervezete tagjai hajlandóak lennének támogatni azt?

0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

VIII. TÉRSÉGI PROJEKTMUNKÁK

A továbbiakban azokról a módszerekről beszélünk, amelyekkel a helyi emberek segíthetnek egymásnak. Különböző közösségépítő projekteket említek és rákérdezek, hogy a közösség részt venne-e benne.

36. A KÖVETKEZŐKBE A KÖRNYÉKBELI PROJEKTEKRŐL LESZ SZÓ, MONDJA MEG, HOGY A CSOPORT JELENLEG RÉSZ VESZ-E HASONLÓ TÍPUSÚ PROJEKTBE, VAGY HAJLANDÓ LENNE-E RÉSZT VENNI BENNE?

Környékbeli projekt típusa	Végzett már a közösség illet?	Ha igen, konkrétan mit?	Amennyiben még nem vett részt ilyen tevékenységben, hajlandó lenne?	Hajlandó lenne más közösségekkel együttműködni ilyen projekt keretében?
(A) A környezet szépítése	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(B) Fiatalokkal való együttműködés	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(C) Idősekkel való munka	0=NEM 1=IGEN		0=NEM 1=IGEN	0=NEM 1=IGEN

	2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(D) Mozgássérültekkel való munka	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(E) Szociális támogatásra kapókkal való együttműködés	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(F) Börtönviselttel való együttműködés	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(G) Családok támogatása és erősítése	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(H) Helyi ifjúság tanítása	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(I) Helyi idősök támogatása	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(J) Az egészség javítása a környéken	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

IX. MUNKAHELYI KIHÍVÁSOK

37. MOST NÉHÁNY KÉRDÉST TESZEK FEL, AMELYEK JELENLEG IS HATÁSSAL LEHETNEK A KÖRNYÉKRE. KÉREM, MONDJA EL, HOGY A KÖZÖSSÉG JELENLEG FOGLALKOZIK-E EZEKSEL A KÉRDÉSEKKEL, ILLETVE HAJLANDÓ LENNE-E RÉSZT VENNI BENNÜNK?

Munkahelyi kihívások típusai	Végzett már a közösség ilyet?	Ha igen, konkrétan mit?	Amennyiben még nem vett részt ilyen tevékenységben, hajlandó lenne?	Hajlandó lenne más közösségekkel együttműködni ilyen projekt keretében?
(A) Fiatalkori terhesség	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(B) Gyermekek bántalmazása	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

(C) Kábítószerrel való visszaélés	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(D) Családon belüli erőszak	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(E) Fiatalokból álló bandák	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(F) Helyi bűnözés	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
(G) Írástudatlanság a területen	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT		0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT

X. TÉRSÉGI TERVEZÉSBEN VALÓ ÉRDEKELTSÉG

Most a közösség részvételéről szeretnék kérdezni az általános jólét javításában tett erőfeszítésekben.

38. Vajon a csoport hajlandó csatlakozni más közösségekhez, hogy egy tízéves fejlesztési tervet dolgozzanak ki a környék számára? 0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM
VÁLASZOLT

Ha igen, vagy talán, akkor a következő kérdés:

(a) Milyen speciális hozzájárulást képes nyújtani a közösség a terv számára?

XI. KAPCSOLAT A HELYI INTÉZMÉNYEK FELÉ

Végül a helyi intézményekkel való kapcsolatról szeretnék kérdezni, beleértve a kormányzatot (önkormányzat) is.

39. DOLGOZOTT-E MÁR VALAHA A KÖZÖSSÉG VALAMELY FELSOROLT HELYI INTÉZMÉNYNÉL:

Helyi intézmény típusa	Dolgozott már	Ha igen, milyen módon?
(A) Helyi ipari parkok	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(B) Helyi iskolák?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(C) Helyi könyvtár?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(D) Helyi szociális szolgáltató intézmény?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(E) Helyi kórház?	0=NEM	

	1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(F) Helyi rendőrkapitányság/órs?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(G) Környékbeli szervezetek?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(H) Szomszédsági gazdasági fejlesztő szervezetek?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(I) Helyi kereskedelmi kamarák?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(J) Helyi vallási közösségek?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(K) Helyi bankok?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	

40. A KISKÖR EGYÜTTMŰKÖDÖTT MÁR AZ ALÁBBIK KÖZÜL BÁRMELYIKKEL?

Választott hivatal/iroda típusa	Dolgozott már	Ha igen, milyen módon?
(A) Helyi elöljáró?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(B) Parlamenti képviselők?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
(C) Helyi képviselő?	0=NEM 1=IGEN 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT	
41. A munkaközösség vett már részt valaha szavazatszámoló bizottságban?		0=NEM 1=IGEN (41 (a) kérdés) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
41. (a) Ha igen, milyen módon?		
42. A munkaközösség támogatott-e már valaha képviselőjelöltet?		0=NEM 1=IGEN (42 (a) kérdés) 2=TALÁN 4=NEM VÁLASZOLT
42. (a) Ha igen milyen módon?		

KÖSZÖNJÜK A KITÖLTÉSRE SZÁNT IDŐT!

2. Esettanulmányok

1. Gamblesby Village Hall, Cumbria (Anglia)

Ez a példa arra világít rá, hogy egy-egy fontosabb épület közösségi tulajdona milyen fontos a hanyatló közösségi összetartás helyreállításához.

Az elmúlt évtizedekben Gamblesby népessége 200 fő alá esett, az itt maradók ugyanakkor szemtanúi lehettek a közösség további hanyatlásának. A 2001-es száj- és körömfájás járvány volt az utolsó csepp a pohárban, ami tönkretette a település maradék gazdasági lehetőségeit is. Ekkor azonban létrejött egy energikus és céltudatos vezető mag a faluban, akik azt mondták, hogy a faluház felújítása egy olyan fontos cél lehet, ami szimbolikus erővel is hathat és elindulhat a közösség felfelé a lejtőn. Az épületet egy helyi gazdálkodó adományából építették még a 19. században. Erre támaszkodva a faluban elindult egy sikeres mozgalom, hogy az önkormányzattól a megalakuló civil szervezet kezébe kerüljön a tulajdonjog. A szervezet minden követ megmozgatott, hogy anyagi forrást teremtsen a faluház felújítására és a régi funkciójának a visszaadására.

Erőfeszítéseik sikeresnek bizonyultak, hiszen Gamblesby már rendelkezik egy vonzó központi színtérrel, ahol folyamatosan és biztosan megrendezhetik a helyi rendezvényeket, ahol találkozhatnak a helyi lakók és amit az idegeneknek is büszkén bemutathatnak.

A felújítást szervező csoport azóta is folyamatosan felügyeli az épület műszaki állapotát, hogy a jövőben ne kerüljön újra használhatatlan állapotba.

A projekt segítségével a helyi lakosok ismét büszkéek lehetnek közösségükre, ugyanakkor a helyszín olyan – akár gazdasági – lehetőségeket is kínál, ami perspektívát teremt a távolabbi jövőnek is.

A felújítás során a helyi lakosság készségei és képességei is bővültek például a projektmenedzsment alapjaival, vagy a csoportmunka kompetenciájával.

A projektet néhány évvel később kibővítették, hiszen egy LEADER vidékfejlesztési projektből geotermikus fűtést vezettek be, amivel jelentősen csökkentek a fenntartási költségek.

További információk (angolul)

www.cumbriaaction.org.uk/LinkClick.aspx?

www.youtube.com/watch?v=liUPJNpY3wc

<https://vimeo.com/69546706>

2. Fügefa Közösségi Kert Newcastle, Új- Dél-Wales (Ausztrália)

A közösségi projektet megváltozott munkaképességű emberek számára kezdeményezték, de nagyon gyorsan más embereket is integrálni tudott, például nyugdíjasokat, cserkészeket, óvodásokat és más helyi lakosokat.

Mostanra összesen 85 ember (2 és 80 év közöttiek) kertészkedik minden héten az összesen 6500 lakosú városból. A kertben természetek gyógynövényeket, virágokat, de komposztálnak is. A használt műanyag flakonokban csíráztatják a magvakat, a tetőről összegyűlő esővizet pedig öntözésre használják.

A projekt 1997-ben kezdődött, amikor a helyi önkormányzat bérbe adta a földet egy civil szervezetnek, akik kitisztították a területet és elkezdték a program kidolgozását kb. heti 3 óra ráfordítással. 1997 áprilisában szerveződött a kertészek első csoportja, de másfél évet kellett várni (1998. augusztus), hogy hivatalosan is megnyíljon a közösségi kert. Még ebben az évben elnyerte a kezdeményezés az Ausztrál Nemzeti Bank Közösségi Díját, illetve más kitüntető címeket is szerzett.

További információk (angolul)

Fig Tree Community Garden

PO Box 92

Islington NSW 2296 p: 0411 450 102

figtreegarden@gmail.com

www.figtree.org.au

www.twitter.com/figtreegarden